

fra den gamle Tid, hvor Bønderne kunde gøres til Genstand for korporlig Afstraffelse under deres Arbejde, og da man ikke alene havde Egekøppen at ty til, men ogsaa havde saa raffinerede Straffemidler som Hundehullet og Træhesten. For Tjenestefolk bevarede Retten til korporlig Afstraffelse længst, og den gamle Tyendelov har alene i denne ene Bestemmelse markeret, at den ikke var en Beskyttelseslov for Tjenestefolk, men en Undtagelseslov.

Jeg er ganske uenig med det ærede Medlem, der talte for Flertallet (N. C. Jensen), naar han mente, at denne Lov havde højet Tyendets Kaar. Den Højnelse, som har fundet Sted, er foregaaet ganske uafhængig af denne Lov. Den er foregaaet i Kraft af den almindelige Udvikling, ikke mindst som Følge af, at Underklassernes Folk, Hytternes Folk have rejst sig, at de, der hørte til de tjenende Klasser, ere blevne dragne med ind i Udviklingen. Den Beskyttelse, som er ydet Tjenestefolk, er den Beskyttelse, som har fundet Udtryk i alle de Bestræbelser, der fra de organiserede Arbejderes Side ere gjorte for de smaa og svage i Samfundet — det er en Selvfølge, og det er i og for sig intet at takke Socialdemokratiet for, at det tog sig af Tyendet, det var en selvfølgelig Pligt, det havde, en grundlovmæssig Pligt, kan jeg sige, forstaaet i den Forstand, at for de Folk, der havde Interesse for Arbejderklassen, maatte det være den højeste Grundlov at værgе dem, der ikke kunne værgе sig selv. Den Udvikling, der har fundet Sted, skyldes dernæst alle de gode og brillante Mænd og Kvinder, som have talt og skrevet for de smaa og svage, deriblandt for Tjenestefolkene, og derved bidraget til at skabe en stærkere Retsfølelse. Jeg nævner f. Eks. en Mand i det nordlige Jylland, en Dyr læge Olsen, tror jeg, han hed, som for mange Aar tilbage udgav et Skrift, hvorpaa han vistnok satte adskillige Penge til, og i hvilket han meget stærkt talte Tjenestefolks Sag og i meget voldsomme Udtryk brød Staven over de jammerlige Forhold, der bleve budte dem. Jeg skal nævne en anden Mand, afdøde Biskop Clausen, som ligeledes dels i Foredrag og dels i Pjecer talte for Tjenestefolks Ret. Vendende sig til Husbonderne, som stadig klagede over, at Tjenestefolkene vare ustadige, dovne og uskikkelige, mere gik til

Sjov og havde Lyst til det end til deres Arbejde, sagde han: Ja, hvorfor? I kritisere saa stærkt, men lad os se, hvorledes det staar til med eders Ansvarsfølelse og Pligtfølelse. Aldrig har nogen socialdemokratisk Taler eller noget socialistisk Blad fældet en skarperé Dom over de smaatskaarne og hjerteløse Husbonde og Madmødre end afdøde Biskop Clausen. Jeg kunde nævne andre Mænd, men af Hensyn til Tiden skal jeg ikke gøre det, Mænd, som have indskrevet deres Navne i dansk Socialhistorie, og ganske særlig i denne Del af Danmarks sociale Historie, med uvisnelig Skrift, og nu, da vi drøfte Spørgsmaalet om at skaffe Tjenestefolkene, denne Del af Arbejderklassen, deres Ret, vil jeg yde min Anerkendelse til dem, der udenfor mit Parti have været med til at bringe Træ til den Flamme, som skulde fortære de gamle, snørklede Bestemmelser, der vare Udtryk for Haan og Brutalitét overfor Tyendet.

Nej, Højnelsen af Tjenestefolkenes Kaar skyldes ikke Loven, tværtimod! En Lov, der giver det ene stærke Menneske Ret til at prygle det svage, kan ikke høje. Denne Lov har kunnet benyttes i adskillige Tilfælde mod Forurettelse af Tyendet og navnlig i Jurisdiktioner, hvor der fandtes en Embedsmand, en Dommer, der saa stort paa Tingene, og som i mange Tilfælde ad Erfaringens Vej havde lært, hvor megen Forurettelse der kunde finde Sted overfor Tjenestefolk, en Dommer, som havde Kendskab til Husbonderne og vidste, at den og den Husbond stadig ulejlige de Retten. I saadanne Jurisdiktioner kunde et Tyende til Tider finde Ret. Men mange Gange har en Dommer i Virkeligheden været stillet saaledes overfor en Sag, han skulde afgøre, at rent moralsk set, rent etisk set, har han maattet give Tjenestekarlen, Tjenestepigen, den lille Tjenestedreng, den lille Pige Ret, men Loven gav ham ikke Magt til at give Barnet eller den tjenende Ret. Det er Sandheden i denne Sag. Og hvor der i Jurisdiktionerne sad Dommere, som vare Bureaukrater — og det har der gjort, lige saavel som der har siddet Mænd med Hjertet paa det rette Sted — Dommere, der saa paa Tjenestefolk fra oven og nedad og selv vare hensynsløse, der kunde Tjenestefolkene slet ingen Ret hente eller vente. Vi skulle ikke